

**Управління освіти виконавчого комітету Лубенської міської ради
Лубенського району Полтавської області**

**Опорний заклад «Калайдинцівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
імені Ф.Д.Рубцова
Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області»**

**«Роль
учнівського самоврядування
у формуванні
національної свідомості школярів»**

Автор: Десятник Тетяна Василівна, педагог-організатор першої кваліфікаційної категорії ОЗ «Калайдинцівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Ф. Д. Рубцова Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області»

Калайдинці 2023

У методичній розробці розкрито систему організації учнівського самоврядування в освітньому закладі; описано різнопланові заходи, реалізація яких сприяє розвитку патріотичного світогляду школярів; висвітлено методи виховної роботи у напрямку становлення національно свідомого громадянина.

До роботи додаються сценарії заходів із національно-патріотичного виховання.

Рекомендовано заступникам директорів з навчально-виховної роботи, педагогам-організаторам, класним керівникам закладів загальної середньої освіти та усім, хто має справу із вихованням підростаючого покоління.

Рецензенти:

Гонта Тетяна Володимирівна, заступник директора з навчально-виховної роботи опорного закладу «Калайдинцівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Ф.Д.Рубцова Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області»;

Литвих Тетяна Володимирівна, голова професійної педагогічної спільноти педагогів-організаторів Лубенської територіальної громади, педагог-організатор вищої кваліфікаційної категорії Лубенської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №8 Лубенської міської ради Полтавської області;

Лісна Світлана Григорівна, консультант Лубенського центру професійного розвитку педагогічних працівників.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. КОЗАЦЬКІ ТРАДИЦІЇ: ВИХОВУЄМО НОВИХ УКРАЇНЦІВ.....	6
1.1. Дух козацького лицарства.....	6
1.2. Організація учнівського самоврядування. Шкільне козацьке товариство «Курінь імені Самійла Величка».....	6
1.3. Роль учнівського самоврядування у формуванні національної свідомості школярів.....	9
1.4. Краєзнавчо-пошукова робота як метод формування в учнів приналежності до духовних цінностей свого народу	11
1.5. Проектна діяльність - важливий аспект формування свідомого громадянина-патріота	12
ВИСНОВКИ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16
ДОДАТКИ.....	17

ВСТУП

На сучасному етапі національно-патріотичне виховання дітей визнано в Україні пріоритетним напрямом державної політики. Метою національно-патріотичного виховання визначено становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності. Про це йдеться у наказі МОН від 06.06.2022 №527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641» [7].

Тому саме зараз слід приділити особливу увагу впливу учнівського самоврядування на формування національної свідомості підростаючого покоління.

Школа несе особливу відповідальність за завтрашній день вільної незалежної України. Саме тому виховна робота нашого педагогічного колективу спрямована на реалізацію теми: «Формування патріота і громадянина, національно свідомої, цілісної, гармонійно розвинутої особистості, здатної до адаптації в суспільстві».

Впровадження завдань національно-патріотичного виховання відбувається за допомогою різних форм діяльності: тематичних лінійок, конкурсних програм, змагань, диспутів, круглих столів, зустрічей, благодійних акцій, флешмобів, уроків мужності, захисту проєктів, квестів, спортивних змагань, козацьких забав, музейних уроків, перегляду і обговорення фільмів, тематичних бібліотечних виставок, тощо. Пріоритетними формами роботи є позакласні виховні заходи. Вони сприяють поглибленню знань учнів з історії українського народу, його традицій, культури, формують патріотичні почуття, переконання. У процесі підготовки виховних заходів ключову роль відіграють органи учнівського самоврядування.

Учнівське самоврядування – це діяльність дитини, спілкування з іншими, закладення системи цінностей, яка визначає її ставлення до навколишнього світу. Формування ініціативної особистості, здатної приймати нестандартні рішення, неможливе без широкого залучення учнів до участі в управлінні шкільними справами через організацію колективної творчої діяльності та учнівського самоврядування [1].

Виклики ХХІ століття зумовлюють потребу у вихованні молоді так, щоб вона була здатна здійснювати зміни, вирішувати як щоденні, так і масштабні завдання, що мають забезпечити не лише виживання, але і прогрес нації.

Актуальність розвитку учнівського самоврядування в школі великою мірою зумовлюється потребою становлення соціально активної особистості, яка вміє робити відповідальний вибір, здійснювати свої плани, налагоджувати співпрацю у власних та суспільних інтересах, володіє життєвими навичками [3].

Відповідно до статей 28 та 70 Закону України «Про освіту» в закладах освіти повинні функціонувати органи учнівського самоврядування, діяльність яких спрямована на створення сприятливих умов повноцінного становлення особистості, її успішної інтеграції у суспільне життя, залучення до участі дітей у державно-громадському управлінні закладом на принципах прозорості і відкритості [4].

У різні періоди питаннями організації учнівського самоврядування та його впливом на формування особистості займалися провідні педагоги України та зарубіжжя. Зокрема чеський педагог Ян Коменський вважав, що школа в цілому і кожен клас окремо повинні вдавати із себе державу зі своїми органами управління. Так діти набуватимуть досвіду для дорослого життя [5]. Свій внесок у становлення теорії самоврядування, а також у практику його розвитку вніс А. Макаренко. Педагог сформулював закон розвитку колективу, за яким він повинен постійно рухатися вперед, досягати успіхів, щоразу все більше впливати на ріст і особистісне формування всіх членів. Український педагог В. Сухомлинський у своїх працях підкреслює, що метою навчання дітей у школі є не тільки засвоєння певних знань, умінь та навичок, але й формування активної життєвої позиції, лідерських якостей учня, здатного співіснувати в соціумі. Ідея національного виховання — головна й визначальна в педагогічній концепції видатного педагога і громадського діяча України С. Русової. Вона вважала, що головне завдання виховання — забезпечення розвитку відзначених чинників, а також національної самосвідомості і загальнолюдської моралі; формування соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості, здатної до свідомого суспільного вибору і збагачення інтелектуального, духовного, економічного, соціально-політичного і культурного потенціалу свого народу [9].

Актуальність роботи зумовлена необхідністю використання потенціалу учнівського самоврядування для формування національно-свідомого громадянина на шляху демократичного розвитку держави.

Мета дослідження: базуючись на організації учнівського самоврядування в ОЗ «Калайдинцівська ЗОШ ЛМР»,

- розкрити вплив самостійної діяльності учнів на формування національно свідомої особистості;
- визначити роль учнівського самоврядування у вихованні в школярів поваги до демократичних цінностей, духовної культури народу;
- прослідкувати розвиток організаторських вмінь та лідерських якостей дітей.

Для встановлення ролі учнівського самоврядування у формуванні національної свідомості школярів використані теоретичні (історичний, аналогія, узагальнення) та емпіричні (спостереження, узагальнення педагогічного досвіду) методи дослідження.

РОЗДІЛ І. КОЗАЦЬКІ ТРАДИЦІЇ: ВИХОВУЄМО НОВИХ УКРАЇНЦІВ

1.1. Дух козацького лицарства

У наш час значно зріс інтерес до виховного потенціалу попередніх століть, виховних традицій минулого, зокрема великої Козацької доби. Держава сприяє відродженню українського козацтва, популяризації серед молодого покоління козацьких ідеалів і принципів, вихованню молоді на славних традиціях наших предків.

Козаки не лише національні збройні сили, а й приклад збереження української духовності, адже вони вміли не тільки воювати, а й любили книги, молодь навчалася грамоти. Козацькі школи виховували дух глибокої народності, любові до рідної мови, культури і звичаїв. У них вивчали старослов'янську мову, письмо, рахунок, Закон Божий, риторику, географію, військову справу [10]. «Щоб кинути в дитячу душу зерно національної гордості й запалити в ній вогник національної свідомості, потрібно досить виразно, художньо, із захопленням прочитати яке-небудь оповідання козацької старовини. Адже відомо, який вплив мають на дитячу душу оповідання про Б. Хмельницького, Наливайка, Остряницю, Запорізьку Січ і т.ін.» [2, с.8].

Під час вивчення минулого України та аналізу суспільних процесів, стає зрозумілим, що виховання молоді на військово-козацьких традиціях є основою для розвитку національної свідомості й самосвідомості особистості кожного учня. Особливо це важливо в складних військово-політичних умовах, що нині склалися в Україні. Саме зараз потрібен культ лицарства, в якому яскраво виражена система ідей, традицій, моральних заповідей, звичаїв, інших засобів виховання палких патріотів, стійких громадян України з глибокою національною свідомістю, державотворчими прагненнями й уміннями.

Учені В. Кузь, Ю. Руденко, З. Сергійчук значну увагу в сучасній педагогіці приділяють розвитку національного виховання та одній з її складових частин - козацькій педагогіці. У їх Концепції національного виховання сказано, що козацька педагогіка – це частина у її вершинному вияві народної педагогіки, яка формує в підростаючих поколіннях синівську вірність рідній землі, Батьківщині.

Козацькі філософія, психологія, педагогіка, духовність є тими дорогоцінними національними набутками, якими має творчо оволодіти і реалізовувати у своєму житті, державотворчій діяльності кожен юнак чи дівчина.

Розвиток учнівського самоврядування в шкільному колективі - процес складний. Він вимагає від педагогів значних зусиль та постійного оновлення форм і методів діяльності. Щоб зміцнити організаційні засади, поглибити наукові підходи до реалізації козацької педагогіки, на базі освітнього закладу створено шкільне національно-патріотичне козацьке товариство (ШКТ) «Курінь імені Самійла Величка».

1.2. Організація учнівського самоврядування. Шкільне козацьке товариство «Курінь імені Самійла Величка»

Самоврядування ШКТ будується на ідейних, духовних, моральних, військово-патріотичних, господарських традиціях батьків, дідів, славного українського козацтва. Організація має власну символіку, гімн. (Додаток 1) У своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про молодіжні та дитячі громадські організації», Статутом освітнього закладу, своїм Статутом.

Основною метою діяльності організації є виховання в дітей віри в себе, у власні сили, любові до родини, рідного краю, своєї держави; утвердження, примноження традицій та звичаїв українського народу; вивчення історичної минувшини; козацьких традицій та звичаїв; збереження природи рідного краю; формування свідомого ставлення та дотримання здорового способу життя; розвиток співробітництва, дружніх, морально-етичних та правових стосунків між учасниками освітнього процесу; розвиток творчих здібностей та інтелектуального потенціалу особистості; залучення до різних видів мистецтва та культури; надання необхідної інформації, допомоги членам організації.

Для досягнення мети товариство вважає пріоритетними такі напрямки діяльності: вивчення та примноження традицій козацтва та свого народу; участь у заходах національно-патріотичного спрямування; організація й проведення культурно-освітніх, спортивних та інших масових заходів.

Члени ШКТ поділяються на вікові групи: козачата - до 10 років – «Перша сотня»; джури - від 10 до 14 років – «Друга сотня»; молоді козаки - від 14 до 18 років – «Третя сотня». Член ШКТ працюють під девізом: «Козацькому роду нема переводу, присягаємо на вірність Україні й народу».

Первинною ланкою ШКТ є первинне козацьке товариство - козацький осередок (клас) на чолі з отаманом, обраним загальними зборами. Осередки мають свої назви (1 клас – «Котигорошки», 2 клас – «Барвінчата», 3 клас – «Джерело», 4 клас – «Козачата», 5 клас – «Січовики», 6 клас – «Нащадки козаків», 7 клас – «Козацька родина», 8 клас – «Джури», 9 клас – «Характерники», 10 клас – «Краєзнавці», 11 клас – «Лідери») та входять до складу сотень, які в свою чергу до ШКТ як її структурні ланки. Сотнями керують сотники. Осередки вирішують питання, які належать до їх компетенції, самостійно, в межах, що не суперечать Статуту.

На базі сотень формуються рої, які представляють ШКТ на різного роду змаганнях, виступах. Роями керують ройові, дозволяється роль ройових виконувати сотникам.

Члени ШКТ мають право голосу на Радах ШКТ, обирати та бути обраними до керівних органів ШКТ всіх рівнів. Починаючи з 6 класу, виносити на розгляд Ради питання про діяльність ШКТ, отримувати козацькі звання та нагороди, робити запити та одержувати відповідь на свої пропозиції і заяви до ШКТ, працювати у структурах ШКТ, отримувати від ШКТ моральну, духовну та іншу допомогу, брати участь у всіх заходах під проводом Ради ШКТ.

Члени ШКТ зобов'язані виконувати вимоги Статуту, постанови та рішення курінного отамана ШКТ, Ради ШКТ, старшин, сотенних, отаманів, дотримуватися здорового способу життя, піклуватися про ШКТ, свій козацький осередок, зберігати та розвивати українські козацькі звичаї та традиції, оберігати честь та гідність козацького імені, займатися суспільно корисною діяльністю, дотримуватись принципів і норм козацької моралі, козацької етики.

Вищий орган управління – загальне зібрання козаків і козачок. Усю роботу координує і спрямовує Рада ШКТ, до якої входять учні (курінний отаман, курінний осавул, старшини (очільники братств), сотенні, ройові, отамани осередків) і дорослі (педагоги – консультанти). Основний орган управління – Рада старшин. Складається із керівників братств, отаманів класів. У кожному класі-осередку обирається отаман та козацька старшина, до якої входять учні, що відповідають за певну ланку роботи, зокрема: навчально-пізнавальну, дисципліну і порядку, дозвілля, волонтерську, спорту, туризму і здоров'я, інформаційну.

Із представників 6-11 класів і формуються відповідні братства. Вони є постійно діючими ланками ШКТ. (Додаток 2)

Напрямки роботи братств є чітко визначеними.

Братство «Дисципліна і порядок» займається попередженням правопорушень серед членів організації, правовою освітою; допомагає в організації та проведенні місячника правового виховання, контролює поведінку козаків у школі, контролює дотримання чистоти у приміщенні закладу та на подвір'ї, відповідає за збереження шкільного майна та підручників, захищає права та інтереси учнів, допомагає при чергуванні по школі, контролює відвідування школи та спізнення на уроки.

Братство «Навчання і пізнання» допомагає під час проведення предметних тижнів, веде контроль за готовністю козаків до навчального процесу, сприяє підвищенню свідомого інтересу до навчання, самоосвіти та самовдосконалення, контролює рівень навчальних досягнень учнів, у разі необхідності організовує консультації у класах із різних предметів.

Братство «Дозвілля» організовує конкурси, виставки, надає допомогу у проведенні свят, зустрічей, виховних годин, відповідає за естетичне оформлення школи, організовує змістовне дозвілля учнів з урахуванням їхніх інтересів, розвиває ініціативи та творчі здібності учнів, допомагає в організації та проведенні місячника художньо-естетичного виховання.

Братство «Спорт, туризм і здоров'я» організовує спортивні змагання та свята «Козацькі забави», Олімпійський урок, відзначення Дня фізкультури і спорту, Дня туризму, Дня здоров'я, допомагає у проведенні заходів місячника здоров'я, допомагає у роботі спортивних секцій, організовує та проводить бесіди, круглі столи, лекторії з козачатами, джурами та козаками на різні тематики, пропагує здоровий спосіб життя.

Братство «Інформації» висвітлює цікаві події з життя навчального закладу на сайті, в соцмережах, готує і проводить інформаційні повідомлення з різних

питань, вивчає громадські думки учнів про шкільне життя за допомогою анкетування та соціологічних опитувань, допомагає в організації та проведенні фотоконкурсів, конкурсів дитячого малюнку, виготовляє відео та презентації до пам'ятних дат та загальношкільних свят.

Братство «Волонтер» організовує ігри, конкурси, вікторини для козачат в позаурочний час, виховує в учнів працелюбність, благодійність, милосердя та дбайливе ставлення до школи, її майна, вітає ветеранів війни, учителів-пенсіонерів зі святами, залучає батьків, учнів та вчителів до участі в акціях милосердя, трудових десантах із благоустрою території школи та приміщень.

У кінці навчального року очільники братств доповідають про свою роботу на звітній конференції самоврядування.

Вибори курінного отамана відбуваються таємним голосуванням учнів 6-11 класів. Право пропонувати кандидатів має кожен клас. Свою кандидатуру може висунути і будь-який учень, який досяг віку 14 років. Для виборів створюється виборча комісія, яка проводить всю процедуру і оголошує результати. Кандидати на посаду курінного отамана мають право проводити передвиборчу агітацію. Зазвичай це розміщення Програми на дошці оголошень в школі та її представлення перед класними колективами. Під час дистанційної форми організації навчального процесу для виборів і висвітлення програм кандидатів використовували ресурси інтернету. Голосування відбувалося за допомогою форми в гуглі.

Для швидкого вирішення організаційних питань, особливо в умовах дистанційного навчання, створено групу у додатку «Viber». До неї входять члени загальношкільного самоврядування, представники класів. Висвітлення роботи учнівського самоврядування відбувається на сторінках соціальної мережі «Facebook» (маємо свою і шкільну) та на сайті школи. (Додаток 3)

1.3. Роль учнівського самоврядування у формуванні національної свідомості школярів

Активна робота з дітьми проводиться за різними напрямками. Головне - давати можливість учням самим обирати діяльність. Тоді виконання запланованого відбувається енергійно, з цікавістю. Протягом навчального року товариство ініціювало та провело велику кількість заходів національно-патріотичного спрямування, брало участь у волонтерських акціях, флешмобах на підтримку ЗСУ, активно вело краєзнавчо-пошукову роботу.

До Дня партизанської слави та Днів визволення Лубенщини від нацистів щорічно організовуємо квест для учнів школи «Стежками партизанської слави», несемо Варту Пам'яті в музейній кімнаті Бойової слави шкільного зразкового історико-краєзнавчого музею, покладаємо квіти до могил солдатів, які віддали життя, визволяючи наші села від загарбників. Традиційним стало вшанування воїнів на День Захисників і Захисниць України. 13 жовтня, напередодні Дня козацтва, у Парку Слави с. Калайдинці члени ШКТ разом з учасниками бойових дій посадили молоді дуби, започаткувавши Алею Пам'яті

всіх захисників минулого і сучасності. Віддали належне полеглим на тематичному заході «Вони - солдати, що кладуть життя, заради нас і мирного світання». (Додаток 4) Декілька років поспіль, з нагоди свята Покрови, беремо участь у Всеукраїнському конкурсі з національно-патріотичного виховання «Я козацького роду», який проводить Шкільний портал. До Дня Гідності і свободи учні школи стали учасниками челенджу «Всі разом - ми сила, єдина сім'я! Всі разом - майбутнє держави!» Ушановуючи пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 р.р., у музейній кімнаті, приуроченій тим трагічним подіям, члени учнівського самоврядування взяли участь у літературній композиції «Крізь століття пронесіть сльозу невинно убієнних».

Уже стало традиційним до Дня Збройних сил України проводити спортивні змагання «Козацькі забави» де, окрім команди-переможця, визначається ще й «кращий козак». Щорічно в грудні дівчатка долучаються до флешмобу «Ношу з гордістю», присвяченому Дню української хустки.

Славною традицією в нашій школі є вітання з новорічними святами всіх учасників освітнього процесу, батьків, жителів села. Це відбувається у формі літературно-музичної композиції, оснований на народних віншуваннях, піснях-щедрівках, різдвяних інсценівках.

У січні 2022 року члени учнівського самоврядування взяли участь у відзначенні Дня Соборності України, створили відеоролик «Що для вас Соборна Україна», ушанували Героїв Крут, провівши тематичний захід для однолітків «Волі народної дзвін», а для молодших та середніх класів - відеолінійку.

11 лютого народився український козацький літописець Самійло Васильович Величко, чие ім'я носить курінь ОЗ «Калайдинцівська ЗОШ ЛМР». З нагоди пам'ятної дати курінним отаманом для учнів школи була проведена інформаційна година, на якій присутні ознайомилися з життям і діяльністю літописця, з формуванням його особистісного світогляду, зародженням інтересу до української історії, зокрема до національно-визвольних змагань нашого народу.

Після російського вторгнення в Україну козаки і козачки активно долучилися до допомоги нашим захисникам: готували матеріал для плетіння маскувальних сіток, випікали печиво, брали участь у благодійних ярмарках по збору коштів для потреб ЗСУ, збирали теплі речі. З метою підтримки сильного та непереборного духу наших воїнів, миру в Україні, учні брали участь у флешмобі «Діти України за мир». Вони малювали малюнки, записували мотивуючі відео, які розміщували на сторінках соціальних мереж ШКТ та школи, передавали захисникам у зону бойових дій. «Прагнемо перемоги. Мріємо про мир. Підтримуємо наших Захисників» - під таким гаслом у квітні відбулася акція «Патріотична Великодня писанка», яку організували й провели члени учнівського самоврядування 7 класу. У травні традиційно відзначаємо День української вишиванки. Це й читання віршів, і фотофлешмоби, і авторські відеоролики.

Протягом квітня-червня члени товариства взяли участь в акції учнівської молоді «Єднання – сила!» Полтавського обласного центру національно-патріотичного виховання за напрямками «Я говорю з тобою, Україно!» та «Пісня моєї Батьківщини». Отримали подяки від центру за активну участь.

Першого червня лідери учнівського самоврядування школи були учасниками онлайн-коворкінгу до Міжнародного дня захисту дітей «Усі ми різні, але рівні в своїх правах» від управління Державної служби якості освіти в Полтавській області. Мета коворкінгу: ознайомити учнів із базовими правами та механізмами забезпечення їхніх прав на якісну освіту. Члени учнівського самоврядування 8-11 класів періодично проходять навчання в обласній Школі лідерів.

Козаки і козачки є активними учасниками різних волонтерських акцій, а саме: «Монетки дітям» (збір коштів для онкохворих дітей), «Миколай про тебе не забуде» (збір подарунків для дітей, сім'ї яких потрапили в складні життєві ситуації), «Великодній кошик для солдата», «Подаруй Захиснику частиночку тепла» (збір теплих речей), «Смачна баночка Захисникові». (Додаток 5, 6)

У школі сформовані три рої («Джмелі» - молодші школярі, «Соколята» - учні середніх класів, «Удайські козаки» - старшокласники), які беруть участь у районних, обласних та Всеукраїнських змаганнях з військово-патріотичної дитячо-юнацької гри «Сокіл» («Джура»). У 2015 році рій «Удайські козаки» представляв Полтавську область на Всеукраїнському етапі в м. Одесі. У 2021 році рої «Соколята» та «Удайські козаки» здобули перемоги (1 та 2 місця відповідно) у Всеукраїнському онлайн-конкурсі «Ватра». (Додаток 7) Юні джури постійно є учасниками обласного та Всеукраїнського історичного конкурсу «Відун».

Члени ШКТ активно представляють свої напрацювання в конференціях, конкурсах, змаганнях. Минулого навчального року стали переможцями XII обласної краєзнавчої конференції учнівської молоді «Полтавщина – земля моя свята».

1.4. Краєзнавчо-пошукова робота як метод формування в учнів приналежності до духовних цінностей свого народу

Наступним етапом в особистісному зростанні учнів є пошуково-дослідницька діяльність. Вона допомагає відродити й сформувати в них духовність, моральність, національну самосвідомість. Адже щоб любити свій край, його необхідно знати, а щоб дізнатися - вивчати. Педагог Григорійв Никифір у своїх працях писав: «Людина лише тоді стає активним, не мертвим членом нації, коли досконало знає, хто вона й з якого вона роду, коли дійсно знає свій народ, знає його історичну долю, його колію в історичнім житті, його природжену національну вдачу, здібності, хист, одним словом, знає й виразно відчуває ті прикмети, що відзначають його як окрему націю...» [2, с.5].

Краєзнавчо-пошуковий загін «Патріот» працює вже понад п'ять років. Дослідження обрали за напрямком «Козацькому роду – нема переводу». Діти

душею і серцем дотикаються до найдорожчого, вони вчаться співпереживати, вчаться патріотизму, виховують у собі гордість за Батьківщину, героїчних пращурів. За ці роки було проведено велику пошукову роботу, різні заходи з популяризації зібраного матеріалу, а головне – досягнуто значимих результатів. Наприклад у 2018-2019 н. р. краєзнавчо-пошуковий загін працював над проектом «Тії слави козацької повік не забудем», основною метою якого є дослідження історії Лубенського полку, козацько-гетьманівського періоду в рідному селі Калайдинці та впливу славної минувшини на виховання справжніх патріотів України. Робота на обласному етапі здобула I місце.

У 2019-2020 навчальному році краєзнавці досліджували історію сучасних козацьких осередків Лубенщини. Робота «Слава козацька не вмере – буде жити, бо вміють козаченьки Вкраїні служити» здобула III місце на Всеукраїнському етапі.

2021 рік приніс пошуківцям перемогу (I місце) на Всеукраїнському етапі. Основною метою проекту «Душу — Богові, життя — Україні...» було дослідження життєвого шляху учасника АТО Олександра Олеговича Вознюка, становлення його як особистості, патріота, героя.

Минулого навчального року наша розвідка була пов'язана з образом козака Лубенської сотні сільської. Основна мета - дослідження зовнішнього вигляду козака Лубенської сотні середини XVII ст. і речей, які він завжди тримав при собі. Робота «Козак Лубенської сотні сільської XVII століття – характерний тип свого народу і свого часу» виборола на Всеукраїнському рівні I місце. У 2022 році загонівці представили роботу «Знамення перемоги» та посіли II місце на обласному етапі конкурсу.

У процесі краєзнавчо-пошукової діяльності учні вивчають історичні моменти за допомогою літературних джерел, шукають інформацію в Інтернеті, відвідують музеї, зустрічаються з учасниками бойових дій, цікавими людьми. На цьому етапі відбувається збір, аналіз і систематизація матеріалу. Діти, як у роботі над будь-яким проектом, об'єднуються групи, обмінюються думками, знаходять спільне рішення, поринають у героїчне минуле нашого рідного краю, знайомляться із непересічними особистостями, завдяки яким будувалось наше сьогодення. «Ми повинні виплекати, розвинути у своїх дітях не тільки любов до рідної нації, а й ту розумову свідомість вартості своєї нації, що зветься національними гордощами» [2, с.7].

1.5. Проектна діяльність - важливий аспект формування свідомого громадянина-патріота

Ефективним методом виховання в учнів національної свідомості та патріотичних почуттів є метод проектів. Він являє собою сукупність навчально-пізнавальних прийомів, за допомогою яких діти набувають знання та навички в процесі планування та самостійного виконання певних практичних завдань з обов'язковою презентацією результатів [6]. На практиці - це активна

колективна діяльність учнів, які об'єднуються у групи і вирішують завдання відповідно до цілей та мети проєкту.

Змістовно, цікаво і творчо підійшли до реалізації задуманого члени ШКТ «Курінь імені Самійла Величка». Протягом останніх років були успішно втілені в життя такі проєкти: «Славні сини Лубенщини – сучасні захисники України», «Ми козацького роду», «Пам'ятаємо минуле, вболіваємо за сучасне, боремося за майбутнє». В умовах сьогодення перед суспільством стоїть важливе завдання – виховати високоморальне, національно-свідоме підростаюче покоління, справжніх громадян своєї нації, спадкоємців і продовжувачів національних традицій, які володіють кращими рисами української волелюбності. Особливу актуальність національно-патріотичного виховання молоді зумовлюють і суспільно-політичні умови, коли Україна ціною життя українських військових, добровольців, волонтерів відстоює свободу й територіальну цілісність.

Тому члени учнівського самоврядування, вирішили втілити в життя наступний проєкт «Низький уклін тобі, Захиснику, і всім Героям слава!», залучивши до участі в ньому учнів нашої школи. Основною метою проєкту є формування національно свідомих громадян України, вироблення в кожного учня бажання розвивати в собі кращі людські риси українця-патріота; ознайомлення дітей із минулим і сучасним, утвердження основної думки: війна – це безумство, це невинна жорсткість. Даний проєкт є яскравим прикладом формування в учнів ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості, відданості своєму народові, вболівання за долю держави.

Завдання проєкту:

- проведення дослідницької роботи на місцевому матеріалі з метою формування в учнів навичок пошукової роботи, науково-дослідницької діяльності та методики ідентифікації залишків минулого, аналізу, тлумачення та визначення їхнього місця в ширшому історичному контексті;
- проведення зустрічей та збирання інформації про земляків – захисників України. Залучення учнів до волонтерської роботи;
- створення в шкільному музеї історії села куточку бойової слави;
- залучення учнівської молоді, батьків, сільської громади до участі у спільному проєкті;
- через використання науково-популярної літератури, історичних фактів та довідок, відеороликів, фільмів, читання віршів, виконання пісень, створення електронних презентацій розширити знання учнів про козацький рух в Україні, заслуги сучасних захисників Батьківщини по збереженню її цілісності.

Форми реалізації: робота з довідковою літературою, історичними джерелами, зустрічі із захисниками України різних часів, збір та оформлення матеріалів, волонтерська робота, участь у проведенні літературно-музичних композицій, організація спортивно-патріотичних заходів, проведення акцій, виставок.

Учасники: учнівське самоврядування школи, учні 1-11 класів, батьки, вчителі, місцева громада, ветерани, учасники бойових дій.

Час і місце проведення: з 01.09.2021 р. по 25.05.2022 р., ОЗ «Калайдинцівська ЗОШ ЛМР». Тривалість проєкту: 9 місяців.

У ході реалізації проєкту козаки та козачки ініціювали численні благодійні акції на підтримку захисників України, організували зустрічі зі справжніми патріотами Батьківщини, збирали матеріали для розширення експозицій шкільного музею, проводили шкільні та сільські масові заходи. (Додаток 8)

Беручи участь у такій різноманітній діяльності, учні проходять першу школу громадянства, набувають навичок суспільної діяльності, на власному досвіді досягають складне мистецтво управління шкільними справами, а все це забезпечує постійний рух уперед для досягнення найкращих результатів, корисних для суспільства і країни в цілому у справі формування громадянина-патріота.

ВИСНОВКИ

Історичний досвід показує, що відродження козацтва має в собі потужні потенційні можливості, які пробуджують до життя невикористану і невичерпну енергію та силу багатомільйонних мас українців. З відродженням козацтва поглиблюється здоровий спосіб життя, зростає рівень фізичного та духовного здоров'я нації, утверджується національно-патріотичний дух у житті та побуті народу. Інтелектуальна, духовна та практично-дійова енергія сотень тисяч наших співвітчизників, організована в козацькі форми, обіцяє плідні результати, духовне піднесення народу, успішне розв'язання доленосних для України загальнонаціональних проблем [8].

Відтворюючи козацтво як зміст і форму національного буття, проводячи різні заходи на патріотичну тематику, учні не просто збагачують свої знання про Україну, вони знайомляться з українськими традиціями, створюють нові тандеми української сучасності, розвивають почуття національної гідності.

Аналізуючи учнівське самоврядування ОЗ «Калайдинцівська ЗОШ ЛМР» як спосіб організації дитячого колективу та використання на практиці традицій українського козацтва, можна зробити висновки, що саме таким чином забезпечується комплексний підхід до виховання учнів шляхом залучення їх до усвідомленої систематичної участі у справах школи, класу, до вирішення важливих питань життя колективу. Діти мають реальні права та обов'язки, формуються як лідери, залучаються до активної громадської діяльності, набувають соціального досвіду, виховуються активними громадянами держави, які поважають демократичні цінності, духовну культуру народу. Адже дуже важливо, щоб учні мали високу мотивацію у своїй діяльності, бо найкращим стимулом до дієвості є почуття гордості за сьогодення та майбутнє Батьківщини.

Усім відома істина - патріотами не народжуються, а стають у процесі спільної виховної роботи вчителів, батьків та самих учнів. І якщо учнівське самоврядування займає активну позицію в житті школи, села, громади, то можна вважати, що молоде покоління гідне слави своїх героїчних пращурів. Маємо надію, що посіяні зерна людяності, доброти, поваги до людей, держави, її символів, готовності до дій, пов'язаних зі збереженням суверенітету країни, дадуть добрий урожай і принесуть користь народу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Виноградова Т.* Учнівське самоврядування: історія питання. Підручник для директора: посіб. з управл. компетентності. 2010. № 7/8. С. 65-72.
2. *Григор'єв-Наиш.* Про навчання дітей рідній історії. Історія України в народних думках та піснях. Київ : Веселка, 1993. 271 с.
3. *Єрмаков І. Г., Кириченко В. І., Ковганич Г. Г., Спіжева Д. В.* Учнівське самоврядування; структура, зміст і концепція розвитку, проектна діяльність, досвід організації. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 112 с. сіра
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. *Коменський Я. А.* Вибрані педагогічні твори: у 3 т. Київ : Рад. школа, 1940. Т. 2 : Велика дидактика / за ред. А. Л. Красновського. 248 с.
6. Молодь діє: Навчально-методичний посібник з громадянської освіти / П. Вербицька, О. Войтенко та ін.; за загал. ред. В. Мисана. Львів : НВФ: «Українські технології», 2007. 64 с.
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 №641». URL : <https://drive.google.com/file/d/1B-dJsxlljilNxfuy3jjq5n4ZVPeo4gZ8/view>
8. *Руденко Ю. Губко О.* Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність. Київ : МАУП, 2007. 384 с.
9. *Русова С.* Вибрані педагогічні твори: у 2-х кн. / за ред. Є. І. Коваленко. Київ : Либідь, 1997. Кн. 2. 320 с.
10. *Яворницький Д. І.* Історія запорізьких козаків у 3 т. Київ. 1990. Т. 1. 580 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Символіка шкільного козацького товариства «Курінь імені Самійла Величка»

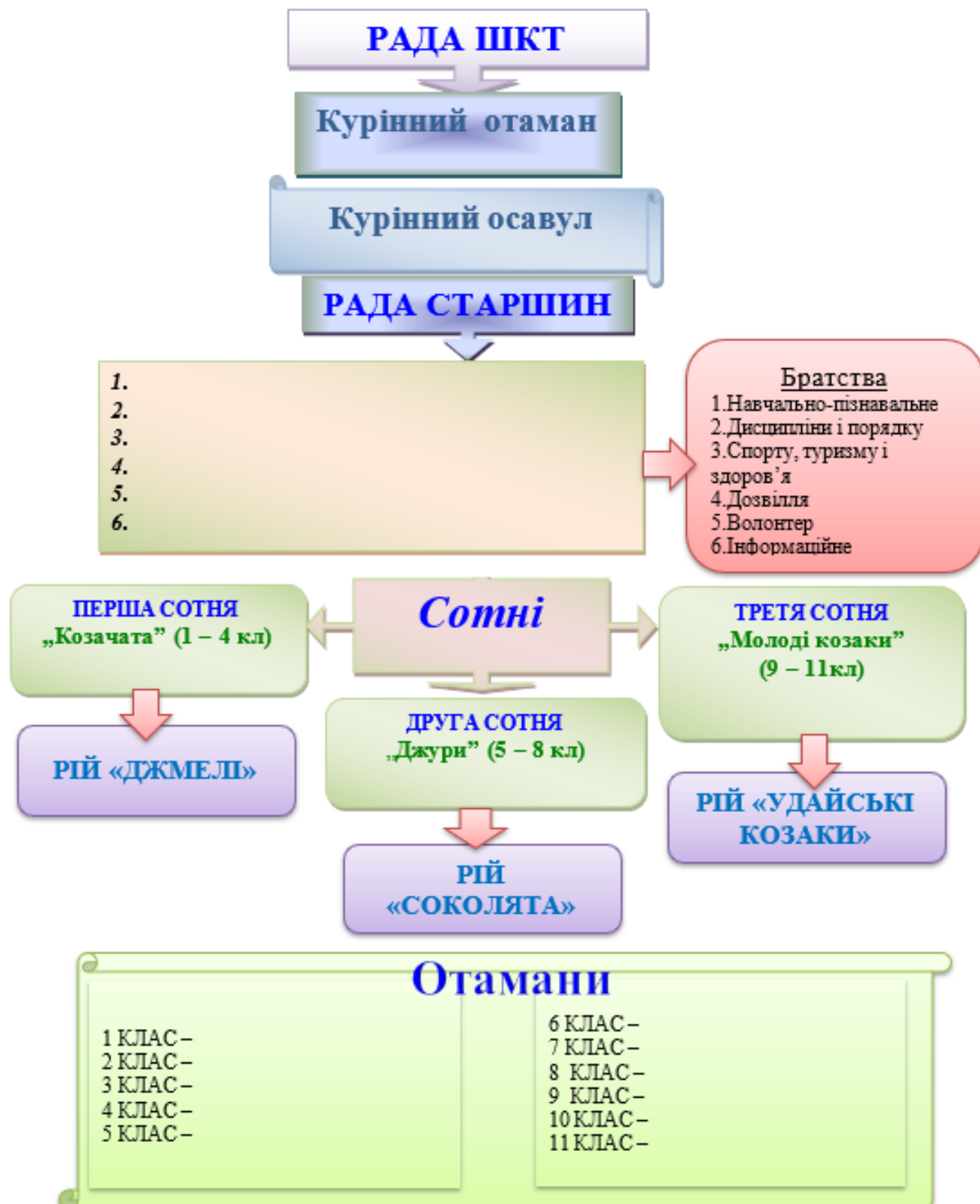

Прапор

Емблема

Актив
шкільного козацького товариства
«Курінь імені Самійла Величка» 2022/2023 н.р.

Скріншот сторінки ШКТ
у соціальній мережі «Facebook»

**«Вони - солдати, що кладуть життя,
Заради нас і мирного світання»**

Сценарій заходу до Дня Захисників і Захисниць України

Ведучий 1.

Є щось святе в словах «мій рідний край».
Для мене – це матусі пісня ніжна
І рідний сад, від квіту білосніжний,
І той калиновий у тихім лузі гай.
Його історія... В ній стільки гіркоти
І тим рідніш мені ти, краю рідний,
Що вже позад поламани мости
І день встає, як райдуга погідний.

М. Забашта

Ведучий 2

Народе мій, пишаюся тобою:
Моя душа – частинка твого «Я».
Красою правди у святім двобою
Понад майданом сонця лик сія...
Є нація! Хай знають всі у світі:
Ми є! Народ піднявся із колін!
І переможно сонце правди світить,
Співає гордо наш державний гімн.

Л. Руденко

Звучить Державний гімн України

Під «Красивий кліп про Україну» звучать слова:

Ведучий 1.

Щасливі ми, що народилися на такій чудовій, багатій, мальовничій землі - на нашій славній Україні! Тут жили наші діди і прадіди, тут живуть наші батьки, тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини. Материнський образ України встає з полинових степів і глибинної чорноземної скиби, як барва зоріє із зажури поліських озер, що чистими очима довірливо дивляться на світ, виростає недосяжно на повен зріст із карпатських верховин. Нема життя без України, бо Україна - це мати, яку не вибирають, бо Україна - це доля, яка випадає раз на віку, бо Україна - це пісня, яка вічна на цій землі.

Ведучий 2.

Багатовікова історія українського народу, народу-великомученика, на долі якого було досить лиха... З XV століття, з часів козаччини, почалася

національно-визвольна боротьба за побудову незалежної самостійної держави. Але шлях до незалежності був тяжкий і тернистий. Важко назвати країну, яка б пережила те, що пережила Україна за більш ніж пів-тисячолітнє поневолення

Ведучий 1.

Сьогодні наша зустріч присвячена Дню захисника України, який за наказом президента Петра Порошенка відзначається 14 жовтня, на свято Пресвятої Богородиці.

Ведучий 2.

Погортаємо сторінки історії України, вдивімося в обличчя наших героїв – захисників, щоб не загубити головне, не розчинитися серед дрібних проблем. Ми хочемо, щоб кожен з вас поставив себе на місце тих хоробрих українців, які ціною свого життя захищали Батьківщину, і щоб кожен з вас дав собі відповідь на питання: чи зміг би я?

Виступ козаків, вихід під марш козаків

1. Улюблена Богом перлина,
Для всіх українців одна,
Козацька моя Україна
Хлібів золотих сторона.
Негодами лютими бита,
Віками ти йшла до мети.
Тобі серед неба світити,
І волю і долю знайти.
2. Золотава осінь... коли до нас приходить ця чарівна пора, зігріваючи теплим сонечком, чаруючи бабиним літом, обсипаючи все навкруги багряним золотом, на душі стає настільки затишно і тепло, що одразу ж згадується надзвичайне свято – Святої Покрови.
3. Для кожного справжнього українця відомо, що саме Матір Божа є покровителькою всього українського народу, захисницею для нас всіх. Ще в X столітті князь Ярослав Мудрий віддав під її покров весь український народ. І недарма, адже саме Матір Божа стала захисницею всього козацтва, січових стрільців та захисників України.
4. 14 жовтня – свято Пресвятої Покрови. В цей день особливо згадується багатостраждальна історія України. Гортаючи героїчні сторінки, я задумуюсь над тим, що наша ненька Україна завжди потерпала від загарбників. Але Матір Божа ніколи не полишала нашу землю. Ще з глибин сивої давнини до нас доноситься відгомін про силу і звитягу славних козаків, що захищали рідну землю від чужинців.

5. Пройшли роки, десятиліття, і знову на Україну почали нападати чужинці. Але і тут не сталося так, як хотіли вороги, тому що не перевилися ще славні герої – українці, створивши загін УПА. У молодих хлопців не було ні доброї зброї, ні надії на перемогу, лише віра в Діву Марію, їхню покровительку.
6. Я б ніколи не подумала, що через стільки років, живучи в ХХІ столітті, мою країну спіткає те страшне лихо – війна. Події, що відбувалися взимку на майдані, герої Небесної Сотні, війна на східних кордонах, тисячі добровольців, що боронять свою неньку Україну, не шкодуючи свого життя, не залишають байдужими кожного з нас. Наша Батьківщина ніби з жахом промовляє: «Рятуйте!».
7. Але не перевилися і сьогодні ті славні козаки, герої – патріоти. І зараз молоді хлопці беручи в руки зброю, йдуть захищати свою землю. Мати благословляє їх, даючи в руки одну надію і оберіг – образочок Матері Божої. Вони йдуть не знаючи чи повернуться, сподіваючись тільки на молитву.
8. Але я вірю, що Матір Божа нам допоможе і врятує нашу неньку Україну. Адже ми нащадки славних героїв-козаків, прагнемо, щоб країна була вільною, незалежною і сильною державою. Наша українська молодь є небайдужою до тих подій, що відбуваються зараз у нашій державі.

Відео «Червона калина»

Ведучі:

1. Війна – це жах...
2. Війна – це руйнація...
1. Війна – це смерть...
2. Але є ті, для яких Батьківщина більша за життя – герої, які не вмирають.
1. Прокидається кожна людина лише з думкою, кожного дня:
– Стала б мирною моя Україна... Хай скінчиться війна...
2. Наші хлопці – титану міцніше! Не беруть їх хай кулі та міни!
1. Хай Господь захищає сильніше! Своїх героїв – синів України!

Пісня «Я дочекаюсь тебе»

Ведучий 1.

Скалічена, вичерпана Україна - мов зруйнована хата. І хто ж захистить її душу, її майбутнє?... Боляче. Боляче за нашу прекрасну Україну, цей розкішний вінок з рути і барвінку, країну смутку і краси. За її мужній народ, що віками боровся за своє щастя.

Читець 1

Болить мені... Ти знаєш як болить?
Болить біда, що зараз в Україні.
Ця рана душу втомлену ятрить,
І сліз не можу втримати я нині...
Війна... Неоголошена ніким,
Вбиває і калічить українців.
І це наш брат? Та і чи був він ним?
Щоб убивати нас прислав чужинців.
Болить мені... Ти знаєш як болить.
Ця рана не дає мені спокою.
І ця неоголошена війна,
Розв'язана «братерською» рукою...

Ліна Костенко

Ведучий 2.

Війна – це не тільки мобілізація, волонтерська робота, біженці, поховання загиблих і лікування поранених. Війна – це також і сотні подвигів, що здійснюються щоденно.

Ведучий 1.

Слова «Слава Україні – Героям слава!» перестали бути лише вітанням. Нині це віддання особливої шани тим, хто у напружений, найкритичніший і найважливіший момент життя нашої країни не відступив і пожертвував собою заради своєї Батьківщини. Це вітання є засвідченням справжнього подвигу патріота.

Читець 2.

Герої! Герої! Герої!
І туга, і гордість без меж!
По серцю знов мчить борозною
Черговий солдатський кортеж.

«Не я, тоді хто? - кожен каже. -
Хто край від навали спасе?»
І цілому світу докаже:
«Вітчизна нам - понад усе!»

І молиться мати й дружина:
«Коли ж люте горе минеться?»
І тужить уся Україна,
І бореться, та не здається.

Герої! Герої! Герої!

Найкращі України сини!
Цей світ лиш врятують герої,
Герої нової війни.

МаріяТомашевська

Ведучі:

1. Ніщо так не об'єднує людей, як біда. Сьогодні вона на всіх одна - війна. Хоч як би ми це не називали.
  2. Хтось бере у руки зброю і йде захищати рідну землю, хтось допомагає фізично, фінансово, а хтось морально.
  1. В прагненні підтримати наших відважних воїнів єднаються і дорослі і діти.
  2. Тож сьогодні вітаємо наших героїв, воїнів – земляків, яких ми запросили, щоб сказати їм найщиріші слова вдячності за їх відвагу, мужність та героїзм.
  1. А зараз ми просимо зал гарячими оплесками привітати наших гостей, патріотів свого народу:
-

Читці під мелодію «Мальви»

1. Дякую вам, солдати! Ви - герої!
Ви ті, що не злякалися вогню!
Ви дім покинули й взяли у руки зброю,
Пішли за рідну неньку на війну..
2. Дякую вам, солдати! Ви - герої!
Ви мужні і хоробрі! Ви - бійці!
Ви не злякалися ні болю, ані крові,
Ви до останнього за мир на всій землі!
3. Дякую вам, солдати! Ви - герої!
Хоч біль і смуток заховавсь у вас в очах.
Вся Україна простягне до вас долоні,
Наша любов не тільки на словах!
4. Дякую вам, солдати! Ви - герої!
Хай знає світ, що вас не покорить!
Ви до останнього на клятій полі бою!
Дякую вам, солдати! Лиш живіть...

Оксана Вітовщик

Квіти солдатам

Ведучий 2.

А зараз слово для привітання надається директору школи

Відео «На варті»

Читець 3.

В материнській вишиванці, де вогонь-руїна,
Йшла до Бога, рано-вранці, Ненька-Україна.
Вітер коси розплітає, в небі чорна хмара,
Стала й в Господа питає:

- За що така кара?

Синів вбито в чистім полі, могили як рани,
Знову хочять моїй волі одягти кайдани.

Бач, калина зажурилась, бо вдовою стала:

- Чи я тобі не молилась? Чи я не благала?

Перед ляхом боронила православну віру,
Святий хрестик не зронила в холоднім Сибіру.

Дощем збито в полі жито, нема кому жати:

- Скільки іще сльози лити і синів ховати?

Ангел Божий мовить з неба:

- Скоро день настане,

Хто меча підняв на тебе, на коліна стане!

Свята правда, воля й доля в твоїм домі буде,

Тільки кату не пробачать ні Бог, а ні люди.

Соломія Українець

Звучить фон пісні «Плине кача по Тисині

Ведучі:

1. Нам невідомі всіх їх імена,
Хто їх чекає, хто за ними плаче,
Де їхній дім, як їм болить війна,
Яке в них серце - щире чи терпляче.
2. Як страшно їм, коли усе горить,
Коли руїни, смерть перед очима,
І як в бою важлива кожна мить,
Які в них білі крила за плечима.
1. Нам невідомі мрії й здобуття,
Всі їхні рани, всі слова прощання,
Вони - солдати, що кладуть життя,
Заради нас і мирного світання.
2. І без імен помолимося за них,

За трошки вдачі світлої, простої.
В час зрад страшних і втрат таких гірких,
І без імен вони для нас герої.

Невідомська Вікторія

1. Ми просимо хвилиною мовчання вшанувати наших земляків

а також всіх солдатів, які загинули в антитерористичній операції, захищаючи нас, і які назавжди в нашій пам'яті залишаться героями.

Пісня звучить голосніше під час ХВИЛИНИ МОВЧАННЯ

Ведучий 2.

Ця війна відкрила сутність кожного, показала, що в Україні є справжні патріоти, справжні герої. Це колишні хлібороби, лікарі, програмісти, приватні підприємці, вчителі - люди різних професій, з різних куточків країни. Ті, хто зі зброєю в руках захищають Україну і ті, хто, наражаючись на небезпеку, займаються волонтерською діяльністю.

Читець 4.

Привіт, солдате! Ти мене не знаєш,
Я просто дівчина, живу собі, як всі.
В моєму місті тихо, не стріляють,
Але війна торкнулася душі.
Чому пишу Тобі? Бо серце просить,
Бо я так звикла — у віршах думки.
В моїй країні сльози, біль і розпач,
І так нестримно пишуться листи.
Ти зараз там, на сході, захищаєш
Свою країну на передовій.
Там дуже страшно, постріли лунають,
Та ти ідеш вперед, вперед у бій.
Ти борешся за волю України,
За незалежність, за її життя
І за майбутнє кожної людини,
А серед тих людей — також і я.
Ти тільки повернись, благаю, чуєш,
Ти не лети високо в небеса,
Бо тут, на цій землі, Тебе чекають
Батьки, дружина, діти... вся сім'я.
І вся країна молиться за Тебе,
Щоб швидше повернувся Ти живим.
І я також щодня молюся небу,
Аби в моїй країні настав мир...

Я сподіваюсь, ці рядки почуєш,
А може, прочитаєш у листі.
Я дякую Тобі, що захищаєш
Мою країну, дякую Тобі...

Марія Скочиліс

Ведучі:

1. Дорогі наші хлопці-орлята,
Вболіваєм за вами щодня.
Молим Бога, щоб вас не здолати,
Щоб скоріше скінчилась війна.
2. На екрані бачим щорання,
Як ви билися мужньо вночі.
Бачим горе, руїни, страждання,
Але раді, що ви - живі.
1. То ж вертайтеся, рідні, живими,
Щоб усмішка була на лиці.
Вас чекають кохані і мами,
Вас чекають діти малі.
2. Ми бажаєм Вам щастя й здоров'я, перемоги в жорстокій війні
Хай збуваються мрії, покинуть тривоги.
Хай завжди буде мир на землі!...

Пісня «Без війни»

Ведучі:

1. Рясніє календар новими датами,
Але про це говорено, вже досить.
Ви ж назавжди залишитесь солдатами,
Коли життя тривогу оголосить.
2. Отож здоров'я бажаємо щиро
І стійкості в скрутну годину,
Наснаги, щастя, радості і миру.
Бажає вам уся шкільна родина.
1. За нашу рідну Україну,
Щоб зберегли ви на віки –
Низький уклін і тричі «СЛАВА!»
Герої наші - Захисники!

2. Слава Україні! Героям слава!

1. Тримайтесь, братики! Ми з вами
У цей страшний, болючий час.
Ви стали нам захисниками,
Ми щиро молимося за вас.

2. Вертайтесь, рідніі, живими!
Хай янголи вас захищають,
Своїми крилами святими
Від куль ворожих закривають.

1. Молитва матері-вкраїни
Стане всім ворогам стіною...
Вертайтесь, рідні, до родини,
Вертайтесь мирною порою.

Відео «Воїни світла»

Ведучий 1.

Шановні Захисники України! Дорогі гості!
Щиро, від усього серця вітаємо Вас зі святом - Днем Захисників і Захисниць!

Ведучий 2.

Подвиги Захисників України— це та велика і велична правда історії, яку не спотворити і не перекреслити жодним змінам у сучасному мінливому світі.

Ведучий 1.

Це постійна школа виховання молоді, це взірць реального, дієвого патріотизму для кожної чесної людини і свідомого громадянина, наочне свідчення єдності всіх поколінь нашого народу.

Ведучий 2.

Бажаємо Вам незламної волі, надійного родинного тилу, богатирського здоров'я, звершення всіх Ваших мрій.

Фінальна пісня

Волонтерська акція «Подаруй Захиснику частиночку тепла»
(Ініційовано учнівським самоврядуванням)

Вид надання допомоги	Збір теплих шкарпеток для захисників до Дня Збройних Сил України
Кому було надано допомогу	Військовим, які несуть службу на Луганщині
Кількість учасників благодійного проєкту	95
Прорахунок бюджету благодійного проєкту	Кошти не залучалися
<p>Ідея акції полягає в тому, що учні школи, вчителі, батьки, жителі сіл Калайдинцівського старостату збирали теплі шкарпетки для Захисників. Можна було приносити в'язані власноруч, куповані фабричні. Вдалося зібрати більш як 120 пар. Все зібране було адресно передано військовослужбовцям на Луганщину через випускника нашої школи, який перебував у короткотривалій відпустці.</p>	

**Волонтерська акція «Смачненька баночка Захисників»
(Ініційовано учнівським самоврядуванням)**

Вид надання допомоги	Збір домашніх закуток та продуктів харчування для Захисників до Дня Святого Миколая та новорічних свят
Кому було надано допомогу	Військовим, які несуть службу під Бахмутом
Кількість учасників благодійного проєкту	125
Прорахунок бюджету благодійного проєкту	Кошти не залучалися

Ідея акції полягає в тому, що учні школи, вчителі, батьки, жителі навколишніх сіл приносили домашні поживні закутки (салати, тушкованку, варення), печиво, крупи, каву, чай, цукерки, згущене молоко, консерви та ін. Діти виготовляли вітальні листівки, обереги-ангелики для воїнів. Все передано місцевому благодійному фонду «БФ «МЕЛЕК»» і доставлено на передову у м. Бахмут.

**Сценарій ватри «Слава Героям»
Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл»
(«Джура»)**

Звучить козацька мелодія 1, виходять 2 козаки і дівчина

Ройовий. Ген монастир за Верхнім Валом,
Посульські луки і лани.
Пернач козацький величає
Мої славетні Лубни.

Дівчина. Лубенщино, віків твердине,
Ми тут ведем твій славний рід,
Де пісна лине Чураївни
І древніх предків заповіт.

Писар. Благословенний край наш квітне,
В Дніпро тече швидка Сула.
Калайдинці – село привітне,
Моя прабатьківська земля!

Мелодія 2, виходить гурт хлопців

1. Ой, куди це ми потрапили?
  2. Куди, куди! Хіба не пам'ятаєш? Нас батько послали записатися до рою «Соколята», бо ми найсміливіші, найрозумніші та найсильніші!
  3. Ми, що сюди прийшли силою міряться, чи до Рою вступати? Он подивіться, які судді суворі сидять.
1. Так просто нам до рою не потрапити, треба їх хитрістю взяти.

Мелодія 2, (дістають хліб, сало, цибулю)

Ройовий. Досить, хлопці, все словами
Наче воду з відра лить.
Чого хочете, по ділу
Отаману говоріть!

Козаки кланяються отаману:

1. Хто ми є, чого прийшли? (*озирається на товаришів*)
2. Ми – хлопці із сусідніх сіл.
3. Але хочем в козаки!

Писар. А ви знаєте головні вимоги до тих, хто хоче вступити до рою?

Всі: Авжеж!

1. Щоб чоловік любив свободу
І пісню, що співала мати.
Щоб за отецький край охоче
Міг живота свого віддати!
2. Щоб шаблю добре вмів тримати
І не давав нікому спуску,
Щоб шаткував так супостатів,
Як восени баби капусту.
3. Щоб був стійким на полі брані,
Стріляв із лука і рушниці,
Щоб міг за милю, чи то й більше
Поцілить муху на дзвіниці.

Ройовий. Як запорожці славні та завзяті
Гартуйте тіло й душу день при днині.
Сини потрібні на звитягу здатні,
Козацька сила треба Україні!

Танок – бойові мистецтва, мелодія 3

Писар. Бачу випробування ви пройшли.
Я з гордістю повідомляю, що будуть з вас всіх козаки!

Фонова мелодія 4, учасники шикуються з ройовим прапором:

Ройовий. Стань під прапор малиновий —
Стяг відважних прабатьків,
Доторкнися ти відваги
Запорозьких козаків!

Дівчина. Доторкнися героїзму
Патріотів-вожків.
Стань під прапор малиновий
Серед гордих юнаків!

Ройовий: Наш рій:

Всі: «Соколята»

Ройовий: Гасло:

Всі: «Душею хто із рідним краєм, той справжній України син!»

Ройовий: Ройовий позивний: «Наше серце -

Всі: Україна!»

Мелодія 5, на сцену виходить мати в скорботі, дівчина говорить слова:

Одного туманного ранку,
Коли сонце сходить так поволі,
Після битви під Крутами
Вмирав її молодший син,
Мужньо, як воїн.
Крізь сльози вона
Й сьогодні чує його голос...

Слова козаків:

1. Мамо-Україно! Якщо б прожити знов життя,
Якщо б мій шлях не мав кінця,
Якщо б вогонь не гас в серцях,
То я, то я б усе віддав за те,
Щоб обійняти знов тебе.
2. Події 29 січня 1918 року, які живуть в душі українського народу, і сьогодні ятрять його серце.
3. Кажуть, їх було 300. Чи вірили вони, що залишаться живі? Чи сподівалися, що смертю своєю зупинять шлях завойовникам?
4. Ми не знаємо про це... Напевно, гімназисти і юні студенти про це не думали. Вони просто не хотіли бути рабами! Вони просто знали – столицю захищати нікому...
5. Вічну славу здобували
Україні біля Крут,
Не забудь героїв триста,
Спом'яни їх, не забудь!
Слава Україні – Героям слава!

Мелодія 6

1. Хочем слово ми сказати
Справи наші описати.
Добра зроблено багато
Ділимося з вами радо.

2. Пишаюсь я козацьким духом,
Незламним, сильним та міцним,
Потужним волонтерським рухом,
Своєю участю у нім. (*Слайд з фото волонтерської роботи*)
3. Вшановую воїнів-героїв без прикрас,
Їм не потрібні ордени, медалі,
Їм не потрібне золото, атлас,
Вони герої із міцної сталі. (*Слайд з фото заходів вшанування воїнів-героїв*)
4. Я України патріот,
Я прославляю рідне, українське,
Талановитий свій народ,
І Батьківщину - за все більше! (*Фото нац.-патр. заходів*)
5. Ми за мир в країні нашій милій
Героям Слава, Слава Україні!
6. Наша країна завжди квітувала, в радості виховувала дітей своїх
7. Та в Україні мить лиха настала АТО, війна шматує рідний край...

***Фонова мелодія 7, беруться міцно за руки, стають півколом
Хлопець у формі, касці, зі зброєю стає в центрі півкола:***

Ще в дитинстві тримав я в руках
Іграшкові смішні пістолети...
І не чув про ПЗРК...
І не знав про бронежилети...
Там – в дитинстві – зелена трава...
Дощик кожну травиночку вимив...
Кожен хлопчик героєм ставав...
І усі залишались живими...
І ніхто з нас не мріяв, ніхто
Про дарунок з броні міцної...
Так судилося... В зоні АТО
Стоїмо зараз в обороні...

Надія Кметюк

1. Рідна Лубенщина зазнала лиха, забралась клята смерть й під нашу стріху...

Акапельна пісня « Ой полечко, поле»...

2. Стоять Матусі зі слізьми і болем,
Сиві, як сніг... Ох, доле..., доле зла!
Нащо відтяла ти... у нені щастя,
Яке вона так свято берегла?
3. Війна... жорстока, непотрібна,
У соколят, забрала життя...
Ви наші Герої, гордість країни,
Українського роду - окраса буття.

Фонова мелодія 8

4. Козацькому роду
Нема переводу –
Співають в народі давно.
Я знаю, юначе,
Що серце козаче
Тобі від природи дано.
5. Як ненька на сина,
Моя Україна
На тебе надію плека,
Що скрута минеться,
Коли обіпреться
Вона на плече козака!
6. Гей, Вітчизну захищати
Знову будем, брате,
Не топтали щоб чужинці
Наші землі українські!

Пісня «Як умру, то поховайте»

7. Моя Україно! Ти сильна й багата,
У тебе мільйони найкращих синів,
І мова твоя, солов'їна й крилата,
Ще світу покаже величний мотив.
8. Єднаймося, браття! Хай чиста іскрина
Запалить любов'ю гарячі серця,
Й піснями наповниться вся Україна
Від щастя, якому не буде кінця!
Слава Україні – Героям слава!

Мелодія 10, вихід

**Проект учнівського самоврядування
з національно-патріотичного виховання
«Низький уклін тобі, Захиснику, і всім Героям слава!»
(Фрагменти)**

*Акція
«Ангели
пам'яті»,
присвячена
вшануванню
Героїв
Небесної
Сотні*

*Флешмоб до Дня
Малого Державного герба України*

Зустрічі з учасниками бойових дій

Виготовлення маскувальної сітки

Зустріч з козаками Лубенської сотні сільської

*Посадка дерев Алеї Пам'яті
Захисникам*

*Вітання учасників бойових дій з Днем
Захисників України*

*Участь у заходах до Дня
Незалежності України*

*Захід «Козацькому роду -нема
переводу»*